

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2023

Egnahemsfabriken med säte i Tjörn registrerades år 2018 och bedriver sedan dess ett företag som stöttar genomförandet av självbyggeriprojekt i olika skalor, samt bereder arbete. Föreningen organiserar och genomför även konferenser kring socialt byggande, utbildningar och andra sociala aktiviteter som är till gagn för medlemmarna, omställningsrörelsen och lokalsamhällets gemenskap, samt bedriver informationsarbete och rådgivning. Vi har nu totalt ett 450-tal medlemmar i den ekonomiska föreningen.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Den ekonomiska föreningens grundidé är att skapa en husfabrik där nyanlända och andra utanför arbetsmarknaden tillsammans med civilsamhälle, näringsliv och offentliga aktörer utvecklar och bygger småhus. Vår målgrupp att bygga hus till är äldre, unga och nyanlända. Vi vill även skapa en mötesplats som sträcker sig över och genom ålder, nation och kön.

Under vårt sjätte år har vi fortsatt att bygga upp verksamheten och utvecklar samtidigt ett medskapande ledarskap i takt med att vi blir fler involverade, anställda, volontärer, samarbetsparter och medarbetare i korta eller långa projekt. Vi bygger kontinuerligt upp samarbetet med andra aktörer, lokalt, nationellt och internationellt. Under 2023 fortsatte vårt samarbete med Billströmska folkhögskolan med terminskursen *Vi bygger tillsammans*, där hälften av kurstiden var på Egnahemsfabriken där studenterna byggde ett bostadshus tillsammans, *Grönskan*. Vår egen självbyggarkurs under sex helger kördes för andra gången också och var väldigt uppskattad och blev fullbokad snabbt. Vi har under 2023 fortsatt att bygga upp och utveckla platsen Svanvik utifrån grundidén om lokal samhällsutveckling/bostadsförsörjning tillsammans, omställning och gemenskap. Under 2023 utökades ungdomsverksamheten med ungdomsgrupper inom ramen för Unga omställningsakademien (projekt för unga mellan 12-20 år som inte går i skolan eller har jobb).

Personalstyrkan har utökats med fasta anställningar, jämte mer tidsbegränsade anställningar vid kortare och längre kultur-och forskningsprojekt. Vid årsskiftet 2023/2024 har Egnahemsfabriken 14 anställda. Sedan 2023 ingår Ali Safari, Annika Westlund, John, Fjällbrant och Ben Bushill deltid i Arvsfondsfinansierade projektet *Unga omställningsakademien*, med Anna Berglund som projektledare. Tinna Harling fick genom ett antal olika forskningsprojekt en anställning och även Erik Berg fick under året en anställning, delvis finansierad av utbildnings och byggprojekt och till en del av *Egnahem för alla*. Ida Karestrand har under året varit anställd inom det ettåriga eu-projektet *Egnahemsfabrikens Trädgård* samt bla inom forskningsprojektet *Egnahem för alla*. Den anställningen är sedan en tillsvidareanställning. Klaas Bakker arbetade också som anställd under 2023, fram tills hösten 2023. Vi hade även tre nyanställningar under slutet av 2023, av först arkitekten Johanna Talje och sedan även av arkitekten Louise Ekeröth Simmons och arkitekten/byggprojektledaren Ivar Gunnerås.

Under året har vi tagit emot prao från högstadiet och praktikanter från olika bygg-, hantverks- och arkitekt-utbildningar.

Vi har under året fortsatt att arbeta med forskningsprojektet *Egnahem för alla* som avslutades 30 oktober 2023. Projektet drevs av Tinna Harling på Egnahemsfabriken ihop med Anna, Erik och Ida och med Göteborgs universitet, Mikrofonden, Ekobanken, Orust kommun och Föreningen för bygggemenskaper. Vi deltar även i projektet *Bostadsinnovationer underifrån* som Göteborgs universitet driver och där vi deltar med Föreningen för bygggemenskaper, Hyresgästföreningen, Stenbacken och Söderhamns kommun.

Under hösten beviljas även två nya projekt med medel i utlysningen *En socialt hållbar bostadsförsörjning*. Det ena är *Idéburen och gemensam bostadsförsörjning*, under ledning av Jaan-Henrik Kain på Göteborgs universitet och med HGF, Egnahemsfabriken och Coompanion. och det andra är *Goda boendemiljöer för alla*, med Rise, HGF, Egnahemsfabriken, Chalmers och Föreningen för byggemaskaper.

Forskningsprojekten får under 2023 även en egen sida på:

<https://tjorn.egnahemsfabriken.se/forskning-och-innovation/>

Bildtext: Forskningsprojektet Bostadsinnovationer på studiebesök på Egnahemsfabriken 2023, Deltagare från vänster: Jesper Bryngelsson (HGF), Tinna Harling (Egnahemsfabriken), Peter Eklund (Hela Sverige ska leva, Föreningen för byggemaskaper), Alfredo Torres (HGF), Kerstin Kärnekull (Kollektiohus NU, Föreningen för byggemaskaper), Jenny Stenberg och Jaan-Henrik Kain (GRI/GU).

Under hösten 2022 provstartades en Egnahemsfabrik på Ringön i Göteborg. Som pilotprojekt byggdes en husbåt i samarbete med EU-projektet MERGING. Egnahemsfabriken Ringön var en del av projektet som avslutades 2023 och är efter projektavslut vilande, men kan ses som ett exempel på hur Egnahemsfabriken kan vara en organisationsform vid kortare forsknings- och utvecklingsprojekt.

Parallellt med husbyggeriverksamheten, både som stödstruktur till självbyggare och som drivande av social byggedagogisk verksamhet med tillsammansbyggeri, byggbrigader och

workshops, stärker Egnahemsfabriken sin roll som en lärande plats kring omställning och social / ekologisk hållbarhet. Med åren har vi blivit en mötesplats kring odling, hållbart hantverk och hur praktiskt och kreativt görande kan föra samman människor och skapa gemenskap och resiliens.

Under 2023 har verksamheten vuxit stadigt, vilket också kräver en översyn av organisationen som vi ständigt försöker utveckla, värdera och undersöka. Med en omsättning på 7,6 MKR blir också det administrativa arbetet tungt för de få personer som arbetar med det och en omstrukturering blir därför nödvändig på längre sikt. Målet är en struktur där alla känner sig delaktig med en blandad mix av frihet och ansvar, inspirerade att starta projekt, och där det också är okej att inte alltid lyckas. Att gemensamt stötta och göra oss modiga och trygga tillsammans. Under 2023 startade arbetet med att skapa en modell för denna vår medskapande organisationsform. Vi genomförde två Forum utveckling Tillsammans, ett under våren på Akvarellmuseet och ett sent på hösten på Elin Sundbergs stiftelse.

Utveckling Tillsammans arrangerades i april på Nordiska Akvarellmuseet, med workshop och mat på bryggan.

Vi märker att Egnahemsfabriken uppfattas som en unik plats där man känner sig välkommen, sedd och inkluderad. En plats som undersöker hur vi tillsammans kan agera och möta samhällsutmaningar och gjuta handlingskraft och hopp. Hur vi tillsammans kan utveckla samhällsformandet in i en hållbar framtid, baserat på innovation, nyfikenhet, omsorg och solidaritet med världen, naturen och varandra.

Styrelse 2023

Styrelsen utgjordes under 2023-2024 av Tinna Harling (ordförande), Erik Berg, Anna Berglund, Mona Hermansson, Jenny Stenberg, Andreas Hansen, John Fjällbrant och Martin Toomingas. Anita Glantz var lekmannarevisor och Boel Sjöberg var valberedning.

Under året genomfördes fyra styrelsemöten.

Vi tror på styrkan i att tillsammans finna nya vägar till bostäder, gemenskap och utveckling. Där de unga behöver vara en röst och medskapare. Därför arbetar vi med mötesplatsen Egnahemsfabriken som ett kulturellt och kreativt nav.

Samhällsvindar 2023

- Ökat intresse för tiny house, socialt byggande, byggemaskaper och självbyggeri, särskilt med de kraftigt ökade energipriserna och dyrare byggnadsmaterial.
- Ökat krav på att kommuner i handling agerar i enlighet med Agenda 2030-målen.
- Längtan efter gemenskap och sammanhang för att möta samhällsutmaningar, i en tid då yttre krafter såsom krig, inflation och klimatkris gör oss oroliga och ibland ensamma i våra funderingar och rädslor. Att göra saker tillsammans minskar känslan av maktlöshet.
- Ökat intresse för omställning och självförsörjning.
- Ökad polarisering och segregation och därmed ännu viktigare att arbeta tillsammans, göra praktik av teori. Gräva där vi står, bygga relationer medan vi bygger hus och annat.
- En lågkonjunktur gör intresset större än någonsin för olika former av idéburet och socialt byggande och projektet *Egnahem för alla* har väckt nyfikenhet hos många kommuner.

Utmaningar

Egnahemsfabrikens utmaning sedan start har varit att få en ekonomi som går ihop och att inte bränna ut vare sig styrelse eller medlemmar. Att ta betalt av de som har lite pengar och vill bygga billigt är ett dilemma och all den samverkan som sker lokalt och nationellt tar tid.

Egnahemsfabrikens verksamhet handlar till stor del om forskning, metod- och platsutveckling, i sig områden som kräver extern finansiering och projektstöd. Därför blev vi väldigt glada över det tvååriga regionala verksamhetsstöd vi fick beslut om under hösten 2023, för perioden 1 jan 2024-31 dec 2025 med möjlig förlängning. Medlen kommer kunna gå till en del av det utvecklingsarbete vi gör. Och därmed fortsätta vara en lärande plats för alla.

Den populära helgkursen för självbyggare lockade 24 deltagare som under sex helger lärde sig de olika momenten som krävs för att bygga ett hus. Kursdeltagarna byggde tillsammans fyra småhus 3 x 3 meter stora.

Byggprojekt

Under året har flera projekt avslutats, bland annat självbyggarna Susannes, Ericas och Sofias tiny-houses, samt Loves har påbörjats. Susanne har haft problem att finna mark för sitt färdiga hus, ett problem som visar på behovet enklare regler och kommunal vilja att finna lösningar för dessa självbyggare. Ericas tiny house, specialanpassat och med noga materialval för en allergiker, flyttades till Dalarna och Erica var väldigt nöjd med hjälp hon fått av bland annat sommarjobbar och volontärer. Erica har alltsedan sitt husbygge hållt en rad föreläsningar runt om i Sverige om sin självbyggeri-resa och har blivit något av en expert på isoleringsmaterial och inomhusklimat för allergiker.

Vi har även fått ett antal förfrågningar om att bygga om och bygga nytt på både Tjörn och Orust, och det finns ett klart växande intresse för mindre hus, alternativa lösningar och självbyggeri. Särskilt tiny house-rörelsen växer sig stark och det som saknas är tydliga och möjliga regler för att denna väg till hem för fler ska kunna förenklas och skalas upp. Frågor som är centrala delar av vårt forskningsprojekt *Egnahem för alla* som pågick november 2021-november 2023.

Överst till vänster: Bygga på plats av moduler till Grönsakstorget i Göteborg. Till höger: Stolpverksbygge till Brunnsbo.
Nedan till vänster: Gemensamhetshuset som byggs av kursdeltagare. Tillsammans bygger vi. Till höger: Själobbyggarkursen.

Byggprojekt / externt och på Egnahemsfabriken

Ett axplock från 2023:

- *Omställningslabbet* Under vintern 2022 och våren 2023 medverkade Egnahemsfabriken i bygget av Göteborgs stads nya Omställningslabb och mötesplats i Frihamnen, ett arbetet som leddes av Prototyp Göteborg. Fokus i våra insatser låg på omvandlingen av två shippingcontainers till ett makerspace, bygga av experimentell lervägg samt ett utekök i Frihamnen tillsammans med HDK.
- *Råglyckans trädgårdsmästarbostad* (Joakim och Annas hus) – projektet pågick under hela 2023 och följdes av Svt:s Husdrömmar (visades våren 2024)
- *Husbåten Anna* (byggdes färdigt hösten 2023, invigning och inflyttning skedde våren 2024).

- *Grundkurshusen 2023* ("de fyra sockerbitarna") – efter grundkurs för självbyggare våren 2023 arbetade vi vidare med en del färdigställandeåtgärder på de fyra husen med måtten 3x3 meter.
- Gemensamhetshus till Husebybergen – uppfördes hösten 2023 av deltagarna i *Vi Bygger Tillsammans*.
- *Utekök Brunnsbo* – vi byggde ett utekök på asfaltsplanen i Brunnsbo tillsammans med de boende i stadsdelen i juni 2023.
- Ungdomscafé *Community Center Brunnsbo* – Vi utformade och byggde ett ungdomscafé tillsammans med barn och ungdomar inne på Community Center Brunnsbo, november-december 2023.
- *Mötesplats Kalendervägen* – vi gjorde en stolpverkspergola och ett kubbgolvtäck på en parkeringsplats på Kalendervägen i Kortedala, uppdragsgivare var Familjebostäder, projektet hade utvecklats av *TIP – Theory Into Practice*, projektet pågick från juni 2023 – oktober 2023.
- *Grönsakstorget sommartorg* – i ett samverkansprojekt med flera andra och på uppdrag av Göteborgs stad gjorde vi om Grönsakstorget i centrala Göteborg till ett sommartorg med platsbyggd inredning och utemöbler som dessförinnan byggdes på fabriken.
- *Grönskan* – Huset som byggdes av folkhögskolekursen *Vi Bygger Tillsammans*, färdigställdes och levererades i juni 2023 till Sörmland.
- *Dare2Build Hammarkullen* – våra byggpedagoger Marine och Frida medverkade som ledare under Chalmersprojektet Dare2Build i Hammarkullen som byggde mötesplatser och strukturer på Hammarkulletorget.
- *Cykelskjul i Uddebo* – Vi organiserade en byggbrigad för bygget av ett cykelskjul i Uddebo som därefter har byggts vidare på, hösten 2023.
- *Orust Hemvärnsgård* – vi stöttade självbyggaren Cait i att inleda ombyggnationen av huset med rivningar av ovanvåningen för att kunna isolera och ta upp takkupor mm.

Johans Blooms ateljé blev klar 2023. Byggnation av ungdomarnas kiosk, som bland andra Ben Bushill och Abbe Andersson medverkade med att designa och bygga, är ett av projekten som utvecklas platsen för alla som vistas där.

Byggprojekt / platsutveckling Svanvik

Egnahemsfabriken, vår plats i Svanvik växer, förändras, omvandlas och utvecklas kontinuerligt, präglad av pågående projekt och uppdrag. Under 2023 hade vi många byggprojekt i gång som handlade om att göra små stegvisa förbättringar av platsen. Ida och David byggde ett vattentorn, David byggde ett fint sopskjul, Marine byggde om och rustade upp verktygsförrådet, Ali byggde vedförråd, Unga Omställningsakademin ordnade en förträfflig ny arbetsplats i ladans stora rum, David och Marine jobbade på att få ordning på snickeriet i stalldelen. Det byggdes en inramning runt trädgården för att hålla hönsen från odlingarna. Under byggläret 2023 skapades utehänget framför orangeriet.

- Williams förbättringar – William byggde värdefulla förbättringar på många platser runt om på Egnahemsfabriken, från färgrummet till bygghallen och bänkarna vid infarten, med mera.
- Fårtemplet på Egnahemsfabriken – Inom ramen för Fabriken påbörjades byggnation av ett fårhus, designat av Fabriken ungdomar i en medskapande designprocess, ledd av forskaren Jenny Stenberg vid Göteborgs universitet.
- Blooms konstnärateljé invigdes under 2023
- Utställningsbyggen och byggande med grupper – tillsammans med besökande grupper och volontärer byggde vi allt från insektshotell och fågelholkar till bänkar och bord, talarstolar, odlingslådor, stora skulpturfåglar, utställningsskyltar, bockar.
- Ungdomarnas kiosk – Unga omställningsakademin / Fabriken byggde om en del av utsidan av orangeriet till en finurlig kiosk som därefter bland annat använts under påskmarknaden.
- Annikas hus – Vi stöttade Annika i en del åtgärder på hennes hus, anpassningar och justeringar.

Två blåtonade hus från 2023.. Sofias lilla klarblå på hjul "Snigelhuset", och Loves lite större, av stor andel återbruk.

Självbyggare på Egnahemsfabriken 2023

På våra fyra projektytor hyr självbyggare en plats för sitt husprojekt. Ytorna har under 2023 varit fullbelagda, dels med självbyggare, dels med kurshus.

- Susannes hus / Pamelas hus (vi arbetade vidare med en del anpassningar av huset som stod om visningshus på Egnahemsfabriken under 2023 innan det flyttas vidare till Hälsingland 2024.
- Sofia (Snigelhuset) – Sofia byggde ett klarblått litet hus på hjul som hon rullade i väg med bil till Sörmland hösten 2023.
- Love – byggde på sitt hus under 2023 och flyttade det sedan till Gerlesborg maj 2024.
- Sven - arbetade med att bygga en mobil scen till Villa Solfrid.

Sommarjobbarna 2023 bidrog till både platsutveckling och sommaren 2023 var den sjätte sommaren med dessa unga.

Byggbrigader och volontärer

Under sommarprojektet *Tillsammans bygger vi*, visade det sig att intresset var stort att medverka som volontärer, att arbeta gratis och i gengäld få med sig kunskap, gemenskap och god mat. Vi fortsatte även sommaren 2023 med ett byggläger med sex kommunala feriepraktikanter och volontärer som tillsammans arbetade på den gemensamma utvecklingen av platsen, men också hjälpte självbyggare med sina husprojekt. Under de tre byggveckorna var även medlemmar från *Egnahem för alla* på plats och byggde utemöbler som placerades uppe i Ellös. Avslutades traditionsenligt med *Mat & Prat*.

Forskningsprojekt och övriga externt finansierade projekt

Projektet *Egnahem för alla*, startade november 2021, finansierat av Vinnova, där ett småhusområde i Ellös ska bebyggas tillsammans med en egnahemsförening. Orust kommun, Ekobanken, Göteborgs universitet, Föreningen för byggemenskaper och Mikrofonden är samverkanspartner och målet är att inom projekttiden (fram till november 2023) starta byggnationen av ett antal hus på området och testa finansieringslösningar för personer som har svårt att ta sig in på bostadsmarknaden. Under 2022 har småhusområdet röjts, delats in i tomter som i sitt första skede fördelats till tio familjer och en Egnahemsförening har bildats. Medskapande design har genomförts där de fem deltagarna inom föreningen ritade sina hus. Inom designprocessen

skapades egna bostäder och dess placering på tomten. Gruppen skapade också gemensamma funktioner inom området, såsom odlingar, lekplats och samlingslokal.

Forskningsprojektet *Bostadsinnovation underifrån* startade november 2021, finansierat av Vinnova. Projektet leds av Göteborgs universitet och Egnahemsfabriken ihop med HGF, Föreningen för bygggemenskaper, Stenbackens kooperativ och Söderhamns kommun är deltagare. Under 2023 har en rad studiebesök gjorts för att undersöka och ta del av projekt som lyckats, och söka framgångsnycklar i både i finansiering och mobilisering av initiativ som leder till hem åt fler.

Under hösten 2023 beviljas även två nya projekt med Formas medel i utlysningen *En socialt hållbar bostadsförsörjning*. Det ena är *Idéburen och gemensam bostadsförsörjning* under ledning av Jaan-Henrik Kain på Göteborgs universitet och med HGF, Egnahemsfabriken och Coompanion. Tid: sep 2023–aug 2026.

Det andra projektet är *God boendemiljö för alla!* Projektägare: Rise. Finansiär: Formas. Partners: Hyresgästföreningen, Chalmers tekniska högskola, Egnahemsfabriken, Föreningen för bygggemenskaper. Tid: sep 2023–aug 2026

Vi medverkar även under 2023 i projektet *Att underlätta en ny landsbygd* (Formas) Projektägare: Marco Adelfio & Åsa Isacson, Chalmers ACE. Medverkande: Jaan-Henrik Kain, Jenny Stenberg, GRI-GU; Ulises Navarro Aguiar, HDK; Tinna Harling, Egnahemsfabriken Tjörn; Caroline Bergmann, Uddebo. Fallstudieområden: Tjörn och Uddebo

Unga omställningsakademin riktat mot unga i åldrarna 12-20 år som inte går till skolan eller är i arbete, startade november 2022, finansierat av Allmänna Arvsfonden. Pågår till augusti 2025.

Forskningsprojekten får under 2023 även en egen sida på:
<https://tjorn.egnahemsfabriken.se/forskning-och-innovation/>

Kursen i hur man lägger vasstak, ett hållbart hantverk som hölls av den rutinerade Joar Nilsson.

Kurser, workshops & studiecirklar

Egnahemsfabriken har som mål att vara ett nav för utbildning och kunskap kring tillsammansbyggeri, självbyggeri, omställning, hantverk, kreativitet, social och ekologisk hållbarhet. Kurser, studiecirklar och workshops är därför en viktig del av verksamheten.

- Folkhögskolekursen *Vi Bygger Tillsammans* som arrangeras i samarbete med Billströmska folkhögskolan, genomfördes för andra gången hösten 2023 med 14 kursdeltagare. Denna gång arbetade vi med att bygga ett gemensamhetshus till Husebybergen. Kursen leddes av David Furuholm och Martin Toomingas med stöd av Klaas Bakker, Marine Raikes, Ben Bushill och Erik Berg. Från Billströmska var lärarna Gunilla Forsman och Ulrika Johansson.
- Under våren 2023 genomfördes den andra upplagan av vår *Grundkurs för självbyggare*, i år med 24 deltagare. Kursen har även detta år varit mycket uppskattad från deltagarna, och har i år vuxit ytterligare lite utifrån våra lärdomar från tidigare år, med fler handledare och större byggobjekt. Kursen byggde fyra små hus på 3 x 3 meter utan beställare. Grundkursen kombinerar praktiskt byggande med teori. Grundkursen leddes i år av Martin Toomingas.

- Under verksamhetsåret 2023 erbjöd Egnahemsfabrikens Folkateljé i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan för andra året en rad hantverksworkshops på temat *Hållbart Hantverk*. Serien har bestått av workshops med inbjudna kunniga formgivare och konstnärer, som under en eller två dagar bjudit in till att prova på olika tekniker. Syftet har varit, utöver det roliga i att slöjda loss tillsammans med en kunnig guide, att bidra och inspirera kring handens fantastiska förmågor, få upp spirits kring att ta saken i egna händer och tillsammans undersöka ett varsamt förhållningssätt till material, till hållbar produktion och till vår omgivning. (Annonsering har skett i EHF:s medlemsutskick, i våra och formgivarnas sociala medier, via SV:s kanaler, i olika grupper på nätet och Hemslöjdskonsulenterna, Tjörns kommuns evenemangssida, samt i STO:S gratistidning).

Hållbart Hantverk hade workshops under 2023:

- Fönsterrenoveringens grunder med Katarina Holmdahl
  - *Måla med Äggoljetemera* med MajLiz Marcusson
  - *Stråtak, tradition och nyproduktion* med Joar Nilsson
  - *En Blå helg* - indigofärgning med Linda Zetterman
  - Borste och Kvast med *Wild Crafted Home*
  - *Remmare* med *Retrofrun*
- Egnahemsfabrikens *Folkateljé* har varit aktiv under året genom att tillsammans med besökare:
    - under Byggonsdagar
    - sy 4 st. förkläden till pizzerian av insamlade och återbrukade jeans
    - slå rep av restmaterial
    - måla skyltar
    - under Framtidsveckan på Billströmska Folkhögskolan slå rep av restmaterial
    - under årets Byggveckor sy nya vimplar, fixa uteplatsflagga, måla skyltar

Nytt kurstema 2023 / *Från rot till hus*

Under hösten 2023 började vårens kurstema kring hållbart trä att planeras. För att kunna illustrera hållbarhet i alla olika delar från skog till trähus lades tre kursdelar upp tillsammans med specialister på skog & naturnära skogsbruk, lokal träförädling & mobilt sågande samt stolpverksbyggande som utgår ifrån trä med dess mångfacetterade och heterogena egenskaper. Kurstemat fick till slut namnet från *Rot till Hus*. Första kursdelen hölls i januari 2024.

Egnahemsfabriken Förtroendebutik

I vår lilla förtroendebutik (obemannad) säljs produkter som är småskaligt hantverksframställda. allt ifrån äppelmust från Kalvhagens musteri tvärs över vägen till handtryckta t-shirts, egenslagna rep, flera sorters keramik, återbrukade lampor, handstickade produkter, jeansremake, hantverksprodukter från samverkan Göteborg /Kenya till ekologisk mandelolja från Mallorca.

- Under verksamhetsåret 2023 har butiken kontinuerligt fyllt på äppelmustförrådet. Vi har även fyllt på d'Ametlas naturliga mandelolja, fler cykelsadelöverdrag av restbitar och fler hattar i större storlek från *Co-Craft Collection*. Egnahemsfabriken-t-shirts från egen screentryckning på secondhand-tröjor, samt märken, har fyllts på två gånger under året.
- Nya produkter under året:
  - Organisk, handtillverkad hudkräm, tvål och cerat från *d'Ametla*.
  - Virkade och maskintovade vackra sittdynor/fotdynor i ull för vinterbadare, från formgivare Ellen Birgersson Fallgren.
  - två sorters korgar från *Co Craft Collection*
  - två återbrukslampor från *Retrofrun*
  - handstickat från Åkes mamma
- Vi har tagit in ett flertal nya boktitlar av olika författare i bokavdelningen.

Fabriken första verksamhetsår innehåll får, graffiti, design av fårhus, hantverk, utflykter, snickeri och fika. Under året deltog totalt 9 ungdomar, kortare eller längre.

Unga omställningsakademin / Fabriken

I november 2022 startade projektet Unga omställningsakademin / Fabriken som är helfinansierat av Allmänna Arvsfonden. Projektet vänder sig till unga i åldrarna 12-20 som av olika skäl inte går till skolan eller har jobb. Målet är att de unga genom kreativitet och praktiskt görande finner mening, upptäcker något nytt och får tillit till sig, varandra och framtiden. Syftet är att skapa mening och gemenskap. Projektet drivs i samverkan med Tjörns kommun som slussar ungdomar till verksamheten, via en arbetsgrupp som består av kuratorer, närvaroteam, KAA-ansvarig, handläggare och andra som jobbar nära ungdomarna, främst på öns högstadier. En gång i månaden hålls möten med arbetsgruppen. Fem handledare är anställda på halvtid för att ta emot ungdomar 2-3 dagar i veckan, anpassat till ungdomens behov och intressen.

Ett år då Egnahemsfabrikens trädgård bjöd på både blomsterprakt och mat till pizzorna som bakas på platsen och gemensamma måltider. Föreläsningar drog också många besökare, som den om komposter och jord med Helena von Bothmer, trädgårdsmästare på Kosters trädgårdar.

Egnahemsfabrikens Trädgård

Genom finansiering från Leader Södra bohuslän har vi drivit projektet *Egnahemsfabrikens Trädgård* under jan 2023 - jan 2024. Projektet har syftat till att utveckla utemiljön på Egnahemsfabriken genom att förbättra och sköta redan befintlig utemiljö samt skapa nya delar som fått växa fram under året. Vi har arbetat med grönsaksodlingar och anlagt flera perenna planteringar och rabatter på Egnahemsfabrikens olika ytor. I projektet har vi även arrangerat föreläsningar, workshops och arbetsdagar för att fler ska kunna lära sig mer och ta del av den kunskap som finns på Egnahemsfabriken. Samspelet mellan det byggda och det gröna är viktigt och vi vill att detta ska bli tydligare och genomsyra vår plats i framtiden.

Totalt deltog 250 besökare i de olika aktiviteterna.

Påskmarknaden blev succé även andra året, Kommunen bidrog med teaterföreställningen Ryttareliten, som uppskattades.

Platsutveckling och utåtriktade aktiviteter (urval)

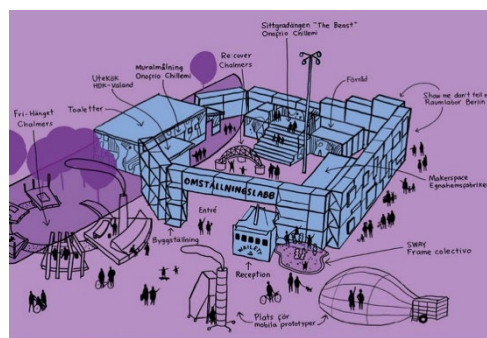
- *Byggonsdagar* – under vår och höst har Byggonsdagar genomförts varje onsdag dit alla är välkomna. En öppen eftermiddag där vi tillsammans bygger, fikar och bidrar till platsens utveckling.
- *Påskmarknad* på långfredagen - Egnahemsfabriken's andra påskmarknad med fokus på återbruk och närproducerat. Med pizza, korvgrillning, försäljning och fika. Drygt 500 nöjda besökare och stor sol över Egnahemsfabriken och succén var given. Pizzerian var igång, Allas Kafé, Korvkiosk, Fiskdamm, visning av verksamheten och ett femtontal olika utställare. Överskott av intäkter från marknaden landade på 7000 kr och beslutades få användas av arrangörerna till något som de tycker är bra för verksamheten

Under Iver-dagen på Sundsby medverkade Fabriken med att bygga fågelholkar tillsammans med familjer.

- Medverkan i *Framtidsveckan* på Billströmska 7-13 maj. *Byggonstdag* och *Mat & Prat*. Egnahemsfabriken ingår som adjungerande ledamot i föreningen Omställning Tjörns styrelse, en av huvudarrangörerna.
- Medverkan i Frihamnen och *Omställningslabbet*, både i uppbyggnad av området och vid presentation/invigning.
- *Mat & Prat*. Tillsammanslagad mat och musik som avslutning på sommarens byggläger.
- Föreläsningar och workshops kring trädgård inom ramen för eu-projektet *Egnahemsfabrikens Trädgård*. Kostnadsfritt och öppet för alla, totalt ca 250 personer deltog i de olika aktiviteterna.
- *Invigning av ungdomarna kiosk & glöggmys*. I adventstider bjöd vi in till öppet hus & Glöggmys och berättade samtidigt om det nya projektet för ungdomar *Unga Omställningsakademien / Fabriken*.
- Under *Iverdagen* på Sundsby medverkade Fabriken med att bygga fågelholkar tillsammans med barn och deras vuxna. Drygt 30 fågelholkar byggdes.

VARMT VÄLKOMNA TILL INVIGNINGEN AV
**PROTOTYP GÖTEBORG
OCH OMSTÄLLNINGSLABBET!**

Bild från konferensen "Idéburet och socialt byggande" i Bergsjön 2023, som lockade

Konferenser, medier och spridning av projektet

Under 2023 har Egnahemsfabriken varit synlig i olika medier, dagspress, tidskrifter och sociala medier. Det mesta av information och spridning av aktiviteter, kurser och projekt, sker via Facebook och Instagram, men våra egenproducerade filmer, intervjuer och annat rörligt material finns på vår YouTubekanal. Vi har även varit synliga via konferensen Idéburet och Socialt byggande 2023, som Tinna Harling samordnade och där även framförallt Erik Berg och Ida Karestrand deltog i planerandet av. I genomförandet deltog även flera andra personer från Egnahemsfabriken, både på arbetstid och som volontärer.

Föreläsningar och seminarier (urval)

Nedan presenteras ett antal av de föredrag och seminarier som olika personer på Egnahemsfabriken har deltagit i, framförallt Erik Berg.

- 3 februari: Community Center Brunnsbo: "Låt asfaltsplanen blomma – presentation av förstudie för Asfaltsplanen"
- 8 februari, HDK Embedded Design: "The story of Egnahemsfabriken"

- 7 mars, Travelling Architecture Network: "Building with communities & Building Community through Building Together"
- 23 mars, Svenska Kyrkan på Tjörn i Myggenäs: "Presentation av den sociala husfabriken på Tjörn"
- 27 mars, Chalmers, Dare2Build: "How do we build strong healthy, inclusive and resilient communities today?"
- 16 maj, Miljöpartiet Jönköping: Berättelsen om Egnahemsfabriken
- 25 maj Häggvallsskolan: "Att jobba som arkitekt eller snickare på Egnahemsfabriken", studievägledningsdagarna på Häggvall
- 27 maj, Ljungskile folkhögskola, Omställning till ett hållbart liv: "Historien om den sociala husfabriken på Tjörn"
- 6 juni, SBK, Djurgårdsstaden, Stockholm: "Regenerativa livsmiljöer för resilienta städer"
- 13 juni, Socialdemokraterna Tjörn, Källekärr, sommaravslutning: Presentation av Egnahemsfabriken
- Augusti 2023- deltagande i en panel om Cirkulär stadsbyggnad på Frihamnsdagarna, inbjuden av Mareld med Joakim Kaminsky, Björns Siesjö och Nina Jacobsson Stålheim. Finns på :
https://www.youtube.com/live/CBrAFqI72Wc?app=desktop&si=sThJ_Pko6Thh5-DI
- 31 augusti, Parkkongressen 2023, Kajskjul 8 Göteborg: "Att bygga prototyper"
- 1 september, Nordstan, Göteborg: Presentation bygget av husbåten Anna (del av jubileumsveckan)
- 19 september, SLU, Institutionen för Stad & land m fl, projektet Regenerativitet inom landskapsarkitektur: "En plats för regenerativ kultur runt socialt byggande"
- 11 oktober, länsstyrelsen Västerbotten m fl: "Välkomna till den sociala husfabriken på Tjörn"
- 12 november: Hjärtum: "Välkomna till den sociala husfabriken på Tjörn"
- 24 november: Nordregio, Stockholm, Future of Urban Agriculture: "Adapting the built environment to urban agriculture"
- 6 december, Chalmers: "Arkitekten som visionär - Visioner som ett verktyg för att göra arkitektur och forma världen"
- 12 december, Sveriges Lantbruks Universitet, Ultuna, landsbygdsutvecklingsprogrammet: "Socioekologisk resiliens på landsbygden - Hur vi skapar lokala ekonomiska kretslopp genom gemensamma angelägenheter"
- Flera av Egnahemsfabriken medlemmar deltog även som föreläsare/seminariehållare på konferensen *Idéburet och socialt byggande 2023*.

Artiklar & press om Egnahemsfabriken (urval)

- Februari 2023, Västnytt
"Fabriken blir en kreativ plats för unga"
<http://media.markbladet.se/pdf/vastnytt/2023/februari/> (framsida)
- ST-tidningen 28 okt 2023
"Fabriken på Tjörn hjälper unga att orka med vardagen"
<https://www.sttidningen.se/nyheter/tjorn/fabriken-hjalper-unga-att-orka-med-vardagen.7c3b04c9-ff25-4bdf-ab2b-0cb790be54e1?fbclid=IwAR0ctHzKX67AKwviFMq->

[6Tte6eTJMJINwkrGAt1dBTrCZP-ATOJfbw0rh-0_aem_ASINBAWIetn22e9gO8mvmJU9Ys_fa4aaH7BerBqr3sLactTL-Ay2F2SenRK11ULuRwM](https://www.sttidningen.se/nyheter/orust/unika-konceptet-en-ny-by-byggs-i-ellos.8a45da04-5566-48d3-82dd-24408525f72f)

- ST-tidningen december 2023
"Unika konceptet- en ny by byggs i Ellös"- artikel om Egnahem för alla
<https://www.sttidningen.se/nyheter/orust/unika-konceptet-en-ny-by-byggs-i-ellos.8a45da04-5566-48d3-82dd-24408525f72f>

Artiklar, texter av Egnahemsfabriken

- Tidningen Trä, Nr 2, våren 2023
"Bara tillsammans kan vi bygga en hållbar framtid" finns i tidningen Trä! (Sidan 11)

Ledare av Tinan Harling, som lyfter upp frågan: "Kanske kan den lågkonjunktur vi nu står inför göra att kommunernas intresse för samverkan med organisationer som arbetar med olika former av idéburet och socialt byggande öka?"

<https://www.svensktra.se/publikationer-start/tidningen-tra/2023-2/tra-nummer-2-2023/>

- Debattartikel "Det idéburna byggandet driver innovation" av Veronica Hejdelind, Kristoffer Luhti, Peter Eklund, John Helmfridson och Tinna Harling
<https://www.dagensarena.se/opinion/det-ideburna-bostadsbyggandet-driver-innovation/>

Vi publicerade även egna texter och rapporter under 2023, bla "Can co-design and co-building help make collaborative housing more affordable?" av Jenny Stenberg, Anna Berglund och Tinna Harling, ligger på vår hemsida under <https://tjorn.egnahemsfabriken.se/biblioteket/>

Utmärkelser

- Utnämnda till ACANs pris "Tänk om" 2023
<https://www.architectscan.se/kopia-p%C3%A5-t%C3%A4nk-om-2023>
- Nomineringen nämndes även i tidskriften Arkitekten
<https://arkitekten.se/nyheter/acan-nominerar-fyra-till-tank-om-pris/>
- Augusti 2023- Carl Abraham Bergmans Landsbygdsutvecklarpris
- Oktober 2023 Hållbarhetspriset, Tjörns kommun
I samband med Hållbarhetspriset 2023 skrev Erik Berg på vår blogg "Se inte om ditt hus, se om din grannes hus". Länk: <https://tjorn.egnahemsfabriken.se/vagarna-hem/2023/10/20/se-inte-om-ditt-hus-se-om-din-grannes/>

- Hela Sverige ska leva, nominering årets utvecklingsgrupp av Hela Sverige ska leva Göteborgsregionen
<https://www.helasverige.se/kunskap-och-media/hela-sverige-ska-leva-goteborgsregionen-nominerar-egnahemsfabriken/?fbclid=IwAR1E2NQ7mLZCdRDMtz6H4EmMpf53QPqSR8hFDPZvP PsdfB234YJYeqKGc0Y aem AZ2x0hbEjp82Km Nvrbl0o3Q39gqEn8L1DH2a8wllvdOR-l3VwmCI0h4wIDYjS-m43mbz-vKgYp6SGBfGXbAKdLX>
- Pris Årets landsbygdsutvecklare
 Erik Berg och Tinna Harling och Egnahemsfabriken tilldelas utmärkelsen Årets landsbygdsutvecklare 2023, med följande motivering:

Årets landsbygdsutvecklare är inte en utan två: Erik Berg och Tinna Harling och till och med ännu fler, men där Erik och Tinna får representera hur man med gemensamma krafter kan skapa framtidstro och boendemöjligheter på landsbygder. Genom den ekonomiska föreningen Egnahemsfabriken driver de byggprojekt "tillsammans, för och med varandra". Av bara farten ruskar de om gamla strukturer, utvecklar ny kunskap och är en stor inspiration för många.

Utställningar/poddar

- 28 feb 2024 Göteborgs universitets podd Staten & Kapitalet
 Avsnitt 5 heter "Vem tjänar på en hållbar bostadsmarknad?"
 Har du svårt att hitta ett boende? Du är inte ensam. Sverige är ett land med bostadsbrist. Fram för allt i storstadskommunerna är läget ansträngt. Varför ser det ut så här och vad kan göras för att lösa problemet.
<https://www.gu.se/handelshogskolan/var-forskning/poddar/staten-kapitalet>
- Hela Sverige ska leva:
 Film i samband med priset 2023:
<https://www.facebook.com/share/v/vBvkKqjM116S2sYG/?mibextid=KsPBc6&startTimes=1000>

Egenproducerade filmer:

Vi har tillsammans med vår filmare John Areblad från Kanvassfilm även tagit fram flera filmer under det senaste året i flera av de projekt vi har jobbat med:

UNGA OMSTÄLLNINGSAKADEMIN / FABRIKEN

<https://vimeo.com/810287364>

Maria

<https://vimeo.com/858679858>

Adina

<https://vimeo.com/858675891>

Abbe

<https://vimeo.com/871623037>

Lias

<https://vimeo.com/891195216>

Fabriken på studiebesöket i Malmö

<https://vimeo.com/824305612>

EGNAHEM FÖR ALLA:

Film *Egnahem för alla – en del av något större*

<https://youtu.be/xNeZODwrkbg>

Ligger på hemsidan ihop med de två filmer som gjordes om projektet under konferensen "Idéburet och socialt byggande"

<https://tjorn.egnahemsfabriken.se/projekt/egnahem-husebybergen/>

Samarbeten

Utsiktens ekoby: Examensarbete av Rebecka Larsson, Chalmers, som ritade en byggemenskap i Orust ekoby med oss våren 2021, samarbetet fortsätter genom att hon ritat vidare på byggemenskapen. Ett planarbete påbörjas, men tyvärr pausas planen under 2022 i inväntan på ny översiktsplan och fortsätter pausas under 2023 i väntan på att Orust kommuns översiktsplan ska komma ut på granskning.

Nationella samarbeten: Genom samarbeten i forskningsprojekt och konferensen Idéburet och socialt byggande börjar en närmare samverkan med partners som Hela Sverige ska leva, Ekobanken, Mikrofonden, Coompanion, Göteborgs universitet, Chalmers, Rise mfl.

Lokala samarbeten: Även lokala samarbeten fördjupas och utvecklas, t ex med Billströmska folkhögskolan, föreningen Omställning Tjörn, Hoga saluhall och studieförbundet vuxenskolan och i slutet av 2023 får vi besked om att projektet *Vatten i våra landskap - återskapa naturens kylande kretslopp* beviljas ett treårigt stöd, med start 30 jan 2024.. Vatten i våra landskap är ett projekt som vill lyfta en parallell väg mot att lösa klimatproblemen - vattnets väg.

Remissyttranden

- Egnahemsfabriken ekonomisk förening skrev våren 2023 ett andra remissyttranden till Tjörns kommun avseende detaljplan för Svanvik, denna gång gällande granskningshandlingen.

.....

Vi avslutade 2023 med juligt knytkalas på Egnahemsfabriken, där alla fick varsin julklapp.